

Sygn. akt I ACa 1069/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 kwietnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Ewa Jastrzębska
Sędziowie :	SA Joanna Kurpierz SA Joanna Naczyńska (spr.)
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2015 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Banku (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko S. S. i Przedsiębiorstwu (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w T.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 25 marca 2014 r., sygn. akt I C 226/13

1. zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie 1. o tyle, że ponad zastrzeżenie w nim zawarte, dodatkowo zastrzega, iż pozwany S. S. ma prawo do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie swojej odpowiedzialności za długi spadkowe do wartości ustalonego w spisie inwentarza stanu czynnego spadku po E. S., przy czym ograniczenie to nie dotyczy egzekucji z użytkowania wieczystego objętego księgami wieczystymi prowadzonymi przez Sąd Rejonowy w T. (...) i (...), w której pozwany S. S. ma prawo powoływania się na ograniczenie swojej odpowiedzialności tylko do obciążonego hipoteką umowną zwykłą w kwocie 100.000 (sto tysięcy) złotych oraz hipoteką umowną łączną kaucyjną do kwoty 54.000 (pięćdziesiąt cztery tysiące) złotych,

b) w punkcie 2. i 3. przez ich uchylenie;

2. zasądza od pozwanego S. S. na rzecz powoda 7.249 (siedem tysięcy dwieście czterdzieści dziewięć) złotych z tytułu zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 25. marca 2014r. Sąd Okręgowy w Katowicach zasądził od pozwanych Przedsiębiorstwa (...), sp. z o.o. w T. i małoletniego S. S. na rzecz powoda Banku (...) SA w W. 90.967,72zł z ustawowymi odsetkami od 12. stycznia 2013r. oraz 5.699,92zł z tytułu kosztów sądowych i 3.617zł z tytułu kosztów zastępstwa procesowego, z tym zastrzeżeniem, że małoletni pozwany ma prawo do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie swojej odpowiedzialności do wartości obciążonego hipoteką umowną zwykłą w kwocie 100.000zł oraz hipoteką umowną łączną kaucyjną do kwoty 54.000zł prawa użytkownika wieczystego, ujawnionego w księgach wieczystych prowadzonych przez Sąd Rejonowy w T. (...) i (...) oraz, z zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego (in solidum). Zasądzono świadczenie, Sąd Okręgowy rozłożył na trzy raty: pierwsza w kwocie 30.000zł płatna do 31 października 2014r., druga w kwocie 30.000zł płatna do 30 kwietnia 2015r. i trzecia obejmująca kwotę 30.967,72zł oraz odsetki i koszty płatna do 30 listopada 2015r., z zastrzeżeniem, iż w przypadku uchybienia spłaty którejkolwiek z rat cała pozostała należność do zapłaty staje się natychmiast wymagalna. W pozostałej części powództwo w stosunku do małoletniego pozwanego oddalił.

Rozstrzygnięcie to Sąd Okręgowy podjął po ustaleniu, iż 11 kwietnia 2007r. Bank (...) SA w K. udzielił pozwanemu Przedsiębiorstwu (...), reprezentowanemu przez prezesa zarządu E. S. kredytu w kwocie 100.000zł na finansowanie działalności bieżącej i inwestycyjnej związanej z prowadzoną działalnością gospodarczą. Kredyt miał być spłacany do 10 kwietnia 2014r. Zabezpieczeniem spłaty tego kredytu był weksel własny in blanco wystawiony przez spółkę jako kredytobiorcę i poręczony osobiście przez E. S. oraz hipoteka zwykła umowna w kwocie 100.000zł ustanowiona łącznie z hipoteką kaucyjną, łączną do kwoty 54.000zł na przysługującym poręczycielowi prawie użytkownika wieczystego nieruchomości położonej w T. przy ul. (...), objętej księgami wieczystymi Sądu Rejonowego w T. (...) i (...). W razie rozwiązania umowy za wypowiedzeniem kredytobiorca zobowiązał się do spłaty wykorzystanego kredytu oraz wszelkich innych należności wynikających z umowy najpóźniej w ostatnim dniu trzydziestodniowego wypowiedzenia. W wyniku podziału Banku (...) SA w K., dokonanego w trybie art. 529§1 pkt. 4 k.s.h., jego następcą prawnym stał się powód.

E. S. był prezesem jednoosobowego zarządu pozwanej spółki. Zmarł (...) Jego synem jest R. S., wnukiem małoletni S. S. urodzony dnia (...), a bratem L. S.. Testamentem notarialnym z 13 czerwca 2008r. E. S. wydziedziczył swojego syna R. S.. 22 maja 2009r. L. S. złożył w Sądzie Rejonowym w T. wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po swoim bracie, a 29 września 2009r. wniosek o ustanowienie kuratora dla osoby prawnej – (...), sp. z o.o. w T.. Tożsamy wniosek o ustanowienie kuratora dla osoby prawnej, 30 września 2009r. złożył R. S.. Pozwana spółka spłacała kredyt w miarę regularnie do marca 2010r., jej sprawami nieformalnie zajmował się L. S.. Sąd Rejonowy w T. postanowieniem z 9 marca 2010r. sygn. akt I Ns 512/09 stwierdził, że spadek po E. S. z mocy ustawy nabył w całości jego syn R. S.; a postanowieniem z 5 lipca 2010r. sygn. akt III RNs 347/09 ustanowił dla PW (...), sp. z o.o. w T. kuratora w osobie R. A. w celu reprezentowania interesów tej spółki. Ustanowienie kuratora nie zostało ujawnione w KRS pozwanej spółki. Sąd Okręgowy w Katowicach postanowieniem z 2 września 2010r. sygn. akt III Ca 378/10, na skutek apelacji L. S., uchylił zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego w T. z 9 marca 2010r. sygn. akt I Ns 512/09 i sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Sąd Rejonowy w T. postanowieniem z 7 marca 2011r. sygn. akt I Ns 1156/10 stwierdził, że spadek po E. S. na podstawie ustawy, z dobrodziejstwem inwentarza nabył w całości jego wnuk S. S.. Sąd Okręgowy w Katowicach postanowieniem z 8 listopada 2011r. sygn. akt III Ca 329/11 oddalił apelację L. S. od tegoż postanowienia Sądu Rejonowego. Sąd Najwyższy postanowieniem z 21 stycznia 2013r. sygn. akt V CSK 173/12 odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej L. S. od postanowienia Sądu Okręgowego w Katowicach z 8 listopada 2011r. sygn. akt III Ca 329/11.

Pismem z 9 grudnia 2010r. powód wypowiedział pozwanej spółce umowę kredytu z trzydziestodniowym okresem wypowiedzenia od dnia otrzymania tegoż pisma. Na ten dzień kwota zadłużenia przeterminowanego wynosiła 13.948,91zł, w tym: kapitał 10.215,87zł i odsetki 3.733,04zł. Wypowiedzenie to, wysłane na adres siedziby pozwanej spółki w T. przy ul. (...) wróciło z adnotacją poczty „zwrot nie podjęto w terminie”. Pismem z 5 września 2011r.

powód wezwał pozwaną spółkę do dobrowolnego spełnienia świadczenia, to jest zapłaty kwoty 71.521,85zł (kapitał – 59.025,34zł, odsetki należne – 4.020,67zł i odsetki karne – 8.475,84zł) w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania pod rygorem wypełnienia weksla. Wezwanie wysłane na adres siedziby pozwanej spółki w T. przy ul. (...) wróciło z adnotacją poczty „właściciel zmarł, firma zamknięta”. Pismem z 7 grudnia 2011r. R. S. zawiadomił powoda, że spadkobiercą E. S. jest małoletni S. S.. Małoletni pozwany jako spadkobierca E. S. stał się użytkownikiem wieczystym nieruchomości położonej w T. przy ul. (...), objętej księgami wieczystymi Sądu Rejonowego w T. (...) i (...), a obciążonej na rzecz powoda hipoteką łączną umowną w kwocie 100.000zł ustanowioną łącznie z hipoteką kaucyjną łączną do kwoty 54.000zł. 10 stycznia 2012r. odbyło się Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki (...), zwołane przez jej kuratora R. A.. Zgromadzenie to podjęło uchwałę Nr (...) o powołaniu na okres 3 lat do pełnienia funkcji prezesa zarządu R. S.. Sąd Rejonowy K. w K. postanowieniem z 4 lipca 2012r. dokonał zmiany danych w KRS pozwanej spółki, w ten sposób, że w miejsce wspólnika „E. S.” wpisał „S. S.”, a w miejsce prezesa zarządu spółki „E. S.” wpisał „R. S.”. W okresie od lutego do maja 2012r. nowo powołany prezes zarządu pozwanej spółki prowadził z powodem rozmowy w sprawie restrukturyzacji kredytu. Proponował zawarcie ugody i rozłożenie zadłużenia na raty. Powód na powyższe nie wyraził zgody. Pismem z 6 grudnia 2012r., doręczonym 10 grudnia 2012r. powód powiadomił pozwanych o wypełnieniu weksla i wezwał ich do zapłaty kwoty 90.967,72zł w terminie do 11 stycznia 2013r. Pismem z 18 stycznia 2013r. powód wezwał pozwanych do dobrowolnego spełnienia świadczenia, to jest kwoty 90.967,72zł z ustawowymi odsetkami od 12 stycznia 2013r. w terminie 14 dni od dnia otrzymania tegoż wezwania pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Pozwani odmówili spełnienia świadczenia, stojąc na stanowisku, iż wypowiedzenie umowy kredytu było nieskuteczne. W Sądzie Rejonowym w D. przeciwko L. S. toczy się postępowanie karne, w którym jest on oskarżony o popełnienie na szkodę pozwanej spółki przestępstwa z art.297§1 k.k. i art. 286 §1 k.k. Na solidarne zobowiązanie dłużników wekslowych w wysokości 90.967,72zł składają się kwoty: 59.025,34zł – kapitał kredytu; 4.020,67zł - odsetki naliczone od kapitału kredytu w wysokości sumy stawki WIBOR dla terminów 1- miesięcznych i marży w wysokości 4,40% w stosunku rocznym należne za okres od 10 marca 2010r. do 23 lutego 2011r. oraz 27.921,71zł - odsetki naliczone od kapitału kredytu przeterminowanego w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym należne za okres od 10 marca 2010r. do 11 stycznia 2013r. Małoletni pozwany podniósł, że przy przyjęciu braku skuteczności wypowiedzenia umowy kredytowej bądź wypowiedzenia jej w innym terminie wyliczenia biegłego byłyby odmienne, a wówczas kwota zadłużenia nie zgadzałaby się z kwotą wpisaną na wekslu.

Poddając powyższe, de facto niesporne ustalenia faktyczne ocenie prawej Sąd Okręgowy stwierdził, iż spór koncentrował się na kwestii skuteczności i terminu wypowiedzenia umowy o kredyt, a co za tym idzie na ustaleniu, czy weksel in blanco złożony na zabezpieczenie spłaty tego kredytu został uzupełniony prawidłowo, zgodnie z deklaracją wekslową oraz czy wskazana na wekslu kwota odpowiada faktycznemu zobowiązaniu pozwanych względem powoda. Oceniając te kwestie, Sąd Okręgowy podkreślił, iż pozwana spółka prawa handlowego, działa w oparciu o kapitał zakładowy podzielony na udziały, ponosząc odpowiedzialność całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki. Wpisanie spółki z o.o. do rejestru przedsiębiorców powoduje uzyskanie przez nią osobowości prawnej. Zarząd jest organem realizującym zdolność do czynności prawnych takiej spółki. Jego kompetencje określone są generalnie jako prowadzenie spraw spółki i jej reprezentacja. Sfera reprezentacji obejmuje dokonywanie czynności w stosunkach zewnętrznych w dwóch znaczeniach: szerokim (sensu largo) i wąskim (sensu stricto). W sensie wąskim reprezentacja dotyczy tylko oświadczeń woli w stosunkach cywilnoprawnych i mieści się w ramach szerszego pojęcia „działania”. W systemie polskiego prawa cywilnego przyjęto, że jeżeli osoba prawna nie może prowadzić swoich spraw z braku powołanych do tego organów, sąd ustanawia przedstawiciela ustawowego - kuratora (art. 42 k.c.), którego zakres kompetencji jest ograniczony i nie może on być uznany za organ osoby prawnej i trwale go zastępować. Kompetencje kuratora nie rozciągają się bowiem na ogólną sferę działania osoby prawnej (tj. prowadzenia spraw i reprezentacji sensu largo), jak ma to miejsce w przypadku jej organów. Dokonywanie przez kuratora czynności z zakresu reprezentacji (sensu stricto) nie może być rozpatrywane w dłuższej perspektywie czasowej (tj. wykraczającej poza okres niezbędny do doprowadzenia do powołania organów albo likwidacji osoby prawnej), przede wszystkim z uwagi na wyłączenie możliwości prowadzenia przez niego spraw osoby prawnej. Czynności kuratora, o których mowa w art. 42 k.c., są ściśle zakreślone i bez względu na treść orzeczenia sądu opiekuńczego, umocowanie kuratora powinno ograniczać się tylko do powyższego zakresu czynności. Wpisy w rejestrze przedsiębiorców (KRS), dotyczące

ujawnienia imion i nazwisk członków zarządu oraz sposobu reprezentowania spółki mają charakter deklaratoryjny, jednakże nie można powoływać się wobec osób trzecich na dane, które nie zostały wpisane do KRS, a to stosownie do art. 14 ustawy z 20 sierpnia 1997r. o KRS. Wymieniony przepis dotyczy wprawdzie tylko osób działających w dobrej wierze, lecz zgodnie z przepisem art. 7 k.c. domniemywa się istnienie dobrej wiary. Dodatkowo w myśl art.17 ustawy o KRS domniemywa się, że dane wpisane do rejestru są prawdziwe. Domniemanie to może zostać obalone, jednakże ciężar wykazania faktu, że dane wpisane do rejestru nie są prawdziwe, spoczywa na osobach, które z okoliczności tej wywodzą skutki prawne, a poza tym z uwagi na ochronę osób trzecich, działających w zaufaniu do treści rejestru, w niektórych sytuacjach nawet wykazanie nieprawdziwości danych wpisanych do rejestru będzie wobec tych osób bezskuteczne. Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpatrywanej sprawy, Sąd Okręgowy stwierdził, iż w chwili złożenia przez powoda pozwanej spółce oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu (pismo z dnia 9 grudnia 2010r., które wróciło z adnotacją poczty „zwrot nie podjęto w terminie”) spółka ta nie miała organu uprawnionego do jej reprezentacji, bo E. S., będący jej jednoosobowym zarządem zmarł (...), ale od dnia 5 lipca 2010r. miała ona kuratora, o którym mowa w art. 42 k.c, uprawnionego do jej reprezentacji w sensie ścisłym (sensu stricto). W rejestrze przedsiębiorców (KRS) powyższe okoliczności nie zostały ujawnione, a kredyt pomimo śmierci E. S. był spłacany, aż do marca 2010r. Skoro powód pierwszą informację o zgonie E. S. powziął dopiero we wrześniu 2011r., to uznano, że pozwani nie obalili domniemania istnienia jego dobrej wiary co do prawdziwość wpisu w KRS (art.7 k.c.). Okoliczności te doprowadziły Sąd Okręgowy do konkluzji, że powód skutecznie wypowiedział pozwanej spółce umowę kredytu na mocy §12 ust.2 pkt.„c” tej umowy ze skutkiem na dzień 23 lutego 2011r. Na ten dzień niespłacony kapitał kredytu wynosił kwotę 59.025,34zł, a odsetki umowne naliczone od kapitału kredytu w wysokości sumy stawki WIBOR dla terminów 1- miesięcznych i marży w wysokości 4,40% w stosunku rocznym należne za okres od 10 marca 2010r. do 23 lutego 2011r. stanowiły kwotę 4.020,67zł. W grudniu 2011r. powód został zawiadomiony przez R. S., że spadkobiercą E. S. jest małoletni S. S.. W grudniu 2012r. powód uzupełnił weksel in blanco z wystawienia pozwanej spółki, a poręczony przez E. S. na kwotę 90.967,72zł z terminem zapłaty 11 stycznia 2013r. Sąd Okręgowy stwierdził, iż nie ulega wątpliwości, że poręczycielem wekslowym może być wyłącznie osoba mająca zdolność do czynności prawnych i przyjął, że skoro do grupy osób niezdolnych do zaciągania zobowiązań wekslowych należą między innymi osoby małoletnie (art. 11, 12 i 14 k.c.), zatem uzupełnienie weksla po śmierci jego poręczyciela, w sytuacji gdy wiadomym było, że jego spadkobiercą jest osoba małoletnia, wyłącza odpowiedzialność małoletniego pozwanego za poręczenie zobowiązania wekslowego pozwanej spółki, co oznacza, że małoletni nie jest dłużnikiem osobistym powoda i dlatego w tym zakresie oraz w zakresie jego odpowiedzialności solidarnej z pozwaną spółką powództwo w stosunku do niego oddalono.

Sąd Okręgowy stwierdził, iż skoro, stan zadłużenia pozwanej spółki z umowy kredytu na dzień płatności weksla wynosił 90.967,72zł, na którą poza kwotami 59.025,34zł i 4.020,67zł, składa się również kwota 27.921,71zł z tytułu odsetek naliczonych od kapitału kredytu przeterminowanego w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym należne za okres od 10 marca 2010r. do 11 stycznia 2013r. ((...) umowy kredytowej), a małoletni pozwany, jako spadkobierca E. S. jest użytkownikiem wieczystym nieruchomości położonej w T. przy ul. (...), objętej księgami wieczystymi Sądu Rejonowego w T. (...) i (...), a obciążonej na rzecz powoda hipoteką łączną umowną w kwocie 100.000zł ustanowioną łącznie z hipoteką kaucyjną łączną do kwoty 54.000zł, to należało zasądzić od pozwanych na rzecz powoda powyższą kwotę z ustawowymi odsetkami od 12 stycznia 2013r. zastrzegając małoletniemu pozwanemu jako dłużnikowi rzeczowemu powoda prawo do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie jego odpowiedzialności (art. 319 k.p.c.). Wobec zaś faktu, iż między dłużnikiem hipotecznym (rzeczowym), niebędącym dłużnikiem osobistym a dłużnikiem osobistym nawiązuje się stosunek solidarności nieprawidłowej (in solidum) ze skutkami przewidzianymi w art. 366 § 1 k.c., to w wyroku zastrzeżono również, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego. Jednocześnie za chybiony, Sąd uznał zarzut pozwanych, iż żądanie przez powoda spłaty kredytu udzielonego pozwanej spółce wraz z odsetkami wynikającymi z umowy, stanowi nadużycie prawa i nie powinno korzystać z ochrony (art.5 k.c.). Mając zaś na uwadze podnoszone przez pozwanych okoliczności dotyczące działań podjętych przez L. S., I. Z. i A. G. wobec majątku pozwanej spółki po śmierci E. S. oraz aktywność R. S., jako nowo powołanego prezesa zarządu pozwanej, zmierzającą do zawarcia z powodem ugody dotyczącej spłaty kredytu, która z przyczyn leżących po stronie powoda nie przyniosła zamierzonego rezultatu, to Sąd Okręgowy uznał za słuszne zastosowanie w niniejszej sprawie przepisu art. 320 k.p.c. i na jego podstawie zasądzone od pozwanych na rzecz powoda świadczenie rozłożył na trzy raty: pierwsze dwie

po 30.000zł, płatne odpowiednio do 31 października 2014r. i do 30 kwietnia 2015r., a trzecia obejmująca kwotę 30.967,72zł oraz odsetki i koszty - płatna do 30 listopada 2015r. W ocenie Sądu Okręgowego rozłożenie świadczenia na raty daje pozwanym realną możliwość spłaty zasądzonego świadczenia, a z drugiej strony nie jest krzywdzące dla powoda. O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł w oparciu o art.98 k.p.c. i § 6 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013, poz. 490 ze zm.).

Apelację od wyroku skutecznie wywiódł tylko powód, domagając się zmiany wyroku w części oddalającej powództwo względem małoletniego pozwanego S. S. odnośnie do kwoty 90.967,72 zł z ustawowymi odsetkami od 12 stycznia 2013r. oraz co do kosztów procesu w kwocie 9.316,92zł, jako zobowiązanego z tytułu poręczenia wekslowego, a także w części odnoszącej się do obydwu pozwanych rozkładającej zasądzone świadczenie na raty. Powód domagał się zmiany zaskarżonego wyroku przez zasądzenie od pozwanej spółki i S. S. solidarnie na rzecz powoda Banku (...) SA w W. 90.967,72zł z ustawowymi odsetkami od 12. stycznia 2013r. bez rozłożenia na raty, z zastrzeżeniem, że pozwany S. S. ma prawo do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie swojej odpowiedzialności za długi spadkowe do wartości ustalonego w spisie inwentarza stanu czynnego spadku po E. S., jak również, że ograniczenie to nie dotyczy egzekucji z użytkowania wieczystego objętego księgami wieczystymi prowadzonymi przez Sąd Rejonowy w T. (...) i (...), w której pozwany S. S. ma prawo powoływania się na ograniczenie swojej odpowiedzialności do obciążeń hipotecznych, wynikających z hipoteki umownej zwykłej w kwocie 100.000zł oraz hipoteki umownej łącznej kaucyjnej do kwoty 54.000zł, a nadto domagał się zasądzenia od pozwanych solidarnie 9.316,92 zł z tytułu kosztów procesu i kosztów postępowania apelacyjnego. Alternatywnie powód domagał się uchylecia wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania apelacyjnego. Zarzucił naruszenie prawa materialnego przez:

- błędną wykładnię art. 8§1 oraz 922 § 1 k.c. i niewłaściwe zastosowanie art. 11,12 i 14 k.c. przez nieprawidłowe przyjęcie, że małoletni spadkobierca – pozwany S. S. nie odpowiada za zobowiązania z tytułu poręczenia wekslowego udzielonego przez spadkodawcę E. S. na wekslu wystawionym i poręczonym za życia E. S., a uzupełnionym przez powoda już po jego śmierci,

- błędną wykładnię art. 10 ustawy Prawo wekslowe przez niewłaściwe przyjęcie, że skoro weksel in blanco został wypełniony po śmierci poręczyciela wekslowego, to wypełniony jest on wobec małoletniego spadkobiercy nieprawidłowo i nie zobowiązuje małoletniego spadkobiercy,

- niezastosowanie art. 47 Prawa wekslowego, wedle którego pozwani dłużnicy wekslowi odpowiadają wobec powoda, jako posiadacza weksla solidarnie,

- błędną wykładnię art. 320 k.p.c. przez rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty, wywodząc iż w sprawie nie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, ponieważ pozwani w ramach ugody chcieli spłacić tylko część swych zobowiązań, na co powód nie mógł wyrazić zgody, podniósł także, iż rozłożenie świadczenia na raty pozbawiło go odsetek, w sytuacji gdy ograniczył dochodzone pozwem odsetki z umownych, odpowiadających czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP do stopy odsetek ustawowych,

Nadto apelujący zarzucił sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez przyjęcie, iż wypełnienie przez powoda weksla in blanco po śmierci poręczyciela wekslowego – E. S. stanowi czynność prawną spadkobiercy po E. S. - małoletniego S. S., który nie miał zdolności do czynności prawnych w chwili wypełnienia weksla in blanco, w sytuacji gdy zdaniem powoda małoletni nie dokonał żadnej czynności prawnej, a jedynie wstąpił ex lege w prawa i obowiązki spadkodawcy. W uzasadnieniu apelacji powód wywodził, iż zarówno poręczenie wekslowe udzielone przez E. S., jak i ustanowione przezeń hipoteki zabezpieczają tę samą wierzycelność powoda z umowy o kredyt, ale stanowią odrębne roszczenia: z tytułu poręczenia wekslowego i z tytułu hipotek. Dlatego powód z tytułu poręczenia wekslowego wnosi o zmianę zaskarżonego wyroku przez zasądzenie 90.967,72zł z ustawowymi odsetkami od 12 stycznia 2013r. oraz 9.316,92zł z tytułu kosztów procesu. Podkreślił, iż ma świadomość

tego, iż nie może uzyskać więcej niż ze stosunku podstawowego i więcej niż wynika to z ograniczenia odpowiedzialności małoletniego pozwanego za długi spadkowe oraz z ograniczenia odpowiedzialności rzeczowej.

Pozwani wnieśli o oddalenie apelacji. Wywodzili, iż umowa o kredyt nie została skutecznie wypowiedziana, ponieważ w dacie doręczenia wypowiedzenia pozwana spółka nie miała organu, który mogłyby ją reprezentować. Podnosili, iż istota sprawy nie została rozpoznana.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Tak, jak to trafnie stwierdził Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne poczynione w sprawie, stanowiące podstawę rozstrzygnięcia de facto nie były sporne, sporna była natomiast ich ocena prawna, która na etapie postępowania apelacyjnego ograniczona jest do zakresu zaskarżenia i zarzutów apelacyjnych, koncentrujących się na kwestii odpowiedzialności osobistej małoletniego pozwanego S. S. i na kwestii zasadności rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty. Dla odparcia apelacji, pozwani podtrzymali podniesiony w toku postępowania pierwszoinstancyjnego zarzut braku skuteczności wypowiedzenia umowy o kredyt, a co za tym idzie zarzut braku wymagalności świadczenia dochodzonego pozwem i będący jego konsekwencją zarzut nieprawidłowego wypełnienia weksla. Zarzuty pozwanych nie mogły odnieść skutku. Kwestia odpowiedzialności pozwanej spółki jako wystawcy weksla zabezpieczającego spłatę zaciągniętego kredytu została w sprawie już prawomocnie przesądzona, w tym też przesądzona została kwestia skutecznego wypowiedzenia umowy o kredyt. Do argumentacji, którą Sąd Okręgowy przytoczył na poparcie konkluzji w przedmiocie skutecznego wypowiedzenia umowy o kredyt, doręczonego na adres ujawniony w KRS, które wróciło z adnotacją „nie podjęto w terminie” i dobrej wiary powoda, którą Sąd Apelacyjny w pełni podziela, dodać można także to, że okoliczność wystąpienia braku organów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością nie powoduje ani zawieszenia, ani przerwy biegu terminów prawa materialnego, w szczególności nie przerywa terminu do wypowiedzenia umowy i biegu przedawnienia roszczeń cywilnoprawnych przeciwko tej spółce. Roszczenia stają się wymagalne, z chwilą ziszczenia uzgodnionych w umowie przesłanek.

Odnosząc się do zarzutów apelacji w pierwszej kolejności podkreślenia wymaga, iż rację ma apelujący wywodząc, iż pozwana spółka, jako wystawca weksla in blanco, zabezpieczającego zaciągnięte przez nią zobowiązanie kredytowe i E. S. jako poręczyciel wekslowy – stosownie do art. 47 Prawa wekslowego - odpowiadali względem powoda osobiście i solidarnie. Nadto E. S., ustanawiając hipoteki zabezpieczające spłatę zobowiązań kredytowych stał się dłużnikiem rzeczowym powoda. W obydwu te stosunki w miejsce E. S. – w jego prawa i obowiązki - wstąpił na zasadzie sukcesji syngularnej jego spadkobierca – małoletni pozwany S. S., który nabył spadek. Zobowiązania z tytułu poręczenia wekslowego należą do obowiązków, które przechodzą z mocy samego prawa, stosownie do art. 922 § 1 k.c. ze spadkodawcy na spadkobiercę. Zatem trafnie apelujący akcentował, iż małoletni pozwany nie dokonywał żadnej czynności związanej z udzieleniem poręczenia wekslowego, tylko wstąpił w już istniejący stosunek zobowiązaniowy, przejmując prawa i obowiązki swego poprzednika. Poza sporem pozostawało, iż E. S. w dacie podpisywania weksla posiadał zdolność wekslową, co oznacza, że udzielone przez tę czynność zobowiązanie wekslowe było ważne. Poręczenie to nie wygasło na skutek śmierci poręczyciela, lecz przeszło na spadkobiercę, który posiada zdolność prawną. W tej sytuacji wypełnienie weksla po śmierci poręczyciela nie naruszało przepisów prawa, ani postanowień deklaracji wekslowej. Wobec przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza małoletni pozwany, stosownie do art. 1031§ 2 k.c. ma prawo do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie swojej odpowiedzialności za długi spadkowe do wartości ustalonego w spisie inwentarza stanu czynnego spadku po E. S., prawo to, stosownie do art. 319 k.p.c., Sąd zobligowany był zastrzec zasądzając świadczenie wywodzone ze stosunku poręczenia wekslowego. Przy czym małoletni pozwany odpowiada względem powoda za jeden dług, którego źródłem jest wstąpienie w stosunek osobistego i rzeczowego zabezpieczenia spłaty zobowiązania kredytowego pozwanej spółki. Odpowiada on zatem zarówno osobiście, jak i rzeczowo, przy czym jego odpowiedzialność osobista jest ograniczona do wartości ustalonego w spisie inwentarza stanu czynnego spadku po E. S., a odpowiedzialność rzeczowa jest ograniczona do prawa użytkowania, obciążonego hipotekami umownymi ustanowionymi na rzecz powoda - zwykłej w kwocie 100.000zł oraz łącznej kaucyjnej do kwoty 54.000zł obciążających, ujawnionych w księgach wieczystych prowadzonych przez Sąd Rejonowy w T. (...) i (...). Niemniej skoro jest to jeden dług, a odpowiedzialność rzeczowa jest odpowiedzialnością dalej idącą, Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, iż dla prawidłowego wykonania

zapadłego wyroku wystarczającym jest zastrzeżenie odpowiedzialności solidarnej pozwanych względem powoda (także w zakresie zasądzonych przez Sąd Okręgowy kosztów procesu), znajdującej wyraz w klauzuli, iż spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia od tego świadczenia drugiego z pozwanych, przy uwzględnieniu ograniczeń odpowiedzialności małoletniego pozwanego.

W pełni natomiast Sąd Apelacyjny podzielił zarzuty i wywody apelacji skierowane przeciwko rozłożeniu zasądzonego świadczenia na raty. W dacie rozpoznawania apelacji, w okolicznościach sprawy nie sposób już było dopatrzeć się szczególnie uzasadnionego wypadku w rozumieniu art. 320 k.p.c. przemawiającego za takim rozstrzygnięciem, jako że od daty wniesienia pozwu upłynął okres blisko dwóch lat, termin płatności pierwszej z trzech ustalonych przez Sąd Okręgowy rat (30.000zł) już upłynął, a termin płatności drugiej raty (30.000zł) nadchodził, a mimo to żaden z pozwanych, mimo prawomocnego ustalenia wysokości zobowiązań kredytowych i dysponowania środkami na spłatę zadłużenia względem powoda w kwocie ok. 60.000zł nie zaspokoił roszczeń powoda nawet w części, i to mając świadomość nieustannie rosnącego zobowiązania odsetkowego. Co więcej, egzekucja świadczeń względem małoletniego, o ile do niej dojdzie, będzie się musiała toczyć ze składników majątkowych nabytych w drodze spadku, zatem nie jest celowe zarówno z punktu widzenia powoda, jak i pozwanego odwlekanie jej w czasie, jako że dług odsetkowy rośnie, a składniki ruchome tracą na wartości i nie bez znaczenia pozostaje też kwestia minimalizacji kosztów tej egzekucji. Rozważając stosowanie art. 320 k.p.c. nie uszło też uwagi Sądu Apelacyjnego ustępstwo powoda polegające na naliczaniu odsetek umownych, wyższych niż ustawowe tylko do daty wniesienia pozwu i dochodzenie dalszych odsetek już tylko wobec stopy ustawowej.

Z tych to też przyczyn, Sąd Apelacyjny – na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. – uwzględnił apelację powoda przypisując małoletniemu pozwanemu także odpowiedzialność za spłatę zasądzonej kwoty wynikającą ze wstąpienia w stosunek poręczenia wekslowego, ograniczoną do wartości ustalonego w spisie inwentarza stanu czynnego spadku po E. S., a także uchylając wyrok w części rozkładającej zasądzone od pozwanych świadczenie na raty. O kosztach postępowania apelacyjnego stosunku do małoletniego pozwanego orzeczono na zasadzie odpowiedzialności za wynik sporu, w oparciu o art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., zasądzając od tego pozwanego na rzecz powoda 2.700 zł z tytułu kosztów zastępstwa procesowego powoda w postępowaniu apelacyjnym, w stawce minimalnej określonej w § 6 pkt. 6 w zw. z § 13 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013r., poz. 490 ze zm.) i 4.549 zł z tytułu opłaty od apelacji. Suma tychże kosztów to 7.249zł, przy czym Sąd, wskutek oczywistej omyłki rachunkowej, w treści zaskarżonego wyroku zasądził kwotę 8.249zł.